

Parameters voor de raming tandheelkundig specialisten

Ten behoeve van
het Capaciteitsplan 2019

COLOFON

1. INLEIDING

Deze notitie gaat in op de invoergegevens voor de vraag naar en het aanbod van tandheelkundige specialisten voor het model dat het Capaciteitsorgaan hanteert om te komen tot berekeningen voor het Capaciteitsplan 2019. Aan de orde komen:

- Het aantal werkzamen
- De verwachte uitstroom uit het vak
- Het interne rendement van de opleiding
- Het externe rendement van de opleiding
- Voor de orthodontisten: de vraag naar specialistische tandheelkundige zorg

2. AANTAL WERKZAMEN

Om het aantal werkzamen per 1 januari 2019 te ramen, kijken we naar het aantal geregistreerden in het specialistenregister van de RTS. Niet alle geregistreerden zullen ook daadwerkelijk werkzaam zijn in het beroep. Om te ramen welk aandeel werkzaam is in het beroep, maken we gebruik van gegevens van het CBS. Het CBS koppelt gegevens uit het register aan het Sociaal Statistisch Bestand. Op basis daarvan is te zien of iemand werkzaam is. Het CBS kan circa 85% van de geregistreerden koppelen aan het SSB. Degenen die niet gekoppeld kunnen worden, zullen vooral geregistreerden met een buitenlands woonadres zijn. We maken voor deze groep de aanname dat zij in dezelfde mate werkzaam zijn als de groep die wel gekoppeld kan worden.

De gegevens van het CBS zijn beschikbaar voor de periode 1999-2016. Er is in die jaren een fluctuatie te zien van het aandeel werkzame geregistreerden. In de periode 1999-2012 is grosso modo een daling van het aandeel werkzamen te zien tot circa 80% in 2012. In 2013 heeft een omvangrijke herregistratie plaatsgevonden. Hierdoor stijgt het aandeel werkzamen weer fors tot vrij stabiele aandelen in de periode 2013-2016. Om het aandeel werkzamen te ramen, kijken we daarom naar het gemiddelde aandeel werkzamen in de periode 2013-2016 en projecteren dat vervolgens op het aantal geregistreerden in het specialistenregister van de RTS. Het aantal werkzame orthodontisten komt dan uit op 318 en het aantal werkzame MKA-chirurgen op 303 (zie tabel 1).

Tabel 1 Raming aantallen werkzame orthodontisten en MKA-chirurgen, 1-1-2019

	Orthodontisten	MKA-chirurgen
Aantal RTS 1-1-2019*	333	326
Gemiddeld aandeel werkzaam 2013-2016**	95,4%	93,0%
Aantal werkzamen 1-1-2019	318	303

* Bron: RTS, Registratiecommissie Tandheelkundig Specialisten

** Bron: CBS statistiek van medisch geschoolden, bewerking Prismant

3. VERWACHTE UITSTROOM UIT HET VAK

Op basis van gegevens van het CBS kan voor beide groepen tandheelkundig specialisten bepaald worden of men werkzaam is. Met behulp van dit bestand kan ook nagegaan worden hoeveel van de geregistreerden die in 2006 werkzaam waren, tien jaar later niet meer werkzaam zijn. Dat levert uitstroompercentages naar leeftijd en geslacht op. Deze kunnen geprojecteerd worden op de leeftijdsverdeling van de werkzamen op peildatum 1 januari 2019. Hiermee is te ramen welk percentage van degenen die nu werkzaam zijn over 10 en 20 jaar naar verwachting is uitgestroomd, als de uitstroomkansen gelijk blijven de komende jaren.

De aanname is echter dat deze pensioenleeftijd zal gaan stijgen. Voor de groep 60-64 jarigen is verondersteld dat de gemiddelde leeftijd, waarop men met pensioen gaat in de eerstkomende 5 jaar **met 1 jaar** toeneemt. En verder is verondersteld dat de gemiddelde pensioenleeftijd over 10 jaar **met 2 jaar** is toegenomen. Dat betreft de groep die nu tot de 55-59 jarigen behoort. Hiermee sluiten we aan bij de methodiek die ook is gehanteerd om de uitstroom van medisch specialisten te berekenen voor de Capaciteitsraming medisch specialisten.

De leeftijdsverdeling op peildatum 1 januari 2019 baseren we op de gewogen aantallen werkzamen zoals deze uit het aanbodonderzoek onder MKA-chirurgen en orthodontisten komen (zie het rapport 'Het aanbod van orthodontisten en MKA-chirurgen op de arbeidsmarkt', 2019). De resultaten zijn te zien in tabel 2 (orthodontisten) en tabel 3 (MKA-chirurgen).

Als wordt uitgegaan van een stijgende pensioenleeftijd is de verwachting dat over tien jaar ruim een kwart (26%) van de nu werkzame orthodontisten zal zijn gestopt met het uitoefenen van het beroep. Bij de mannen is dit hoger dan bij de vrouwen: respectievelijk 35% en 13%. De verwachte uitstroom over twintig jaar is 56% (67% van de mannen en 41% van de vrouwen). Als geen rekening wordt gehouden met de stijging van de gemiddelde pensioenleeftijd dan is de uitstroom over tien en twintig jaar drie tot vier procent lager.

Tabel 2 De geraamde uitstroom van orthodontisten over 5, 10, 15 en 20 jaar in % van thans werkzamen

	Exclusief correctie pensioenleeftijd			Inclusief correctie pensioenleeftijd		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
Uitstroom tot aan 2024	16%	6%	12%	15%	5%	11%
Uitstroom tot aan 2029	41%	16%	30%	35%	13%	26%
Uitstroom tot aan 2034	53%	27%	42%	48%	23%	37%
Uitstroom tot aan 2039	69%	46%	59%	67%	41%	56%

Bron: CBS statistiek van medisch geschoolden, bewerking Prismant

Bij de MKA-chirurgen is het aantal vrouwen dat is uitgestroomd te klein om uitstroomkansen te bepalen. Er is daarom gewerkt met dezelfde uitstroomkansen per leeftijdscategorie als bij de mannen. De verwachting dat over tien jaar bijna een kwart van de werkzamen is gestopt met het beroep (23%, zie tabel 3). Hier is een groot verschil te zien tussen mannen en vrouwen: de verwachting is dat 27% van de mannen en 4% van de vrouwen de komende tien jaar stopt. Over twintig jaar is dat respectievelijk 57% en 23%, wat leidt tot een totale uitstroom van 51%. Als er geen rekening wordt gehouden met de stijgende pensioenleeftijd is dat 54%.

Tabel 3 De geraamde uitstroom van MKA-chirurgen over 5, 10, 15 en 20 jaar in % van thans werkzamen

	Exclusief correctie pensioenleeftijd			Inclusief correctie pensioenleeftijd		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
Uitstroom tot aan 2024	12%	1%	10%	10%	1%	9%
Uitstroom tot aan 2029	31%	4%	26%	27%	4%	23%
Uitstroom tot aan 2034	42%	12%	37%	40%	11%	35%
Uitstroom tot aan 2039	60%	26%	54%	57%	23%	51%

Bron: CBS statistiek van medisch geschoolden, bewerking Prismant

4. INTERN RENDEMENT VAN DE OPLEIDING

4.1. Orthodontisten

Het interne rendement van de opleiding tot orthodontist is hoog. Iedereen die in 2010, 2011, 2012 of 2014 is gestart met de opleiding, heeft deze ook voltooid (zie tabel 4). Eén persoon die in 2013 is gestart met de opleiding is gestopt. Degenen die in 2015 zijn begonnen, zijn allemaal nog bezig met de opleiding. Om het internrendement te bepalen, kijken we naar het gemiddelde rendement in de afgelopen vijf jaar: 98,5%.

Tabel 4: het interne rendement van de opleiding tot orthodontist

	Gerealiseerd rendement
2010	100%
2011	100%
2012	100%
2013	92%
2014	100%
Gemiddelde 5- jaar	98,5

Bron: RTS, Registratiecommissie Tandheelkundig Specialisten

4.2. MKA-chirurgen

Het intern rendement van de opleiding tot MK-chirurg ligt wat lager dan bij de orthodontisten. In de periode 2010-2014 zijn er steeds tussen de 13 en de 17 personen de opleiding ingestroomd. Van de groepen die in die jaren zijn begonnen met de opleiding, zijn er steeds één of twee personen gestopt met de opleiding. Er is van het instroomjaar 2010 nog één persoon bezig met de opleiding, van het instroomjaar 2014 zijn dat er 3. Van de tussengelegen jaren zijn geen mensen meer in opleiding. In tabel 5 is aangegeven wat het rendement was van deze drie instroomjaren. Van de jaren 2010 en 2014 is het maximaal nog te behalen interne rendement opgenomen (uitgaande van de uitval tot nu toe). Indien er geen verdere uitval plaatsvindt van degenen die in de jaren 2010 en 2014 zijn begonnen, is het gemiddelde interne rendement van de afgelopen vijf jaar 92,5%. Als er van de personen die nog bezig zijn met de opleiding nog één persoon uitvalt, wordt het interne rendement van de afgelopen vijf jaar 91%.

Tabel 5: het interne rendement van de opleiding tot MKA-chirurg

	Gerealiseerd rendement	Maximaal nog te realiseren rendement
2010		92%
2011	94%	
2012	88%	
2013	94%	
2014		94%
Maximale gemiddelde 5-jaar		92,5%

Bron: RTS, Registratiecommissie Tandheelkundig Specialisten

5. EXTERN RENDEMENT VAN DE OPLEIDING

In het model van het Capaciteitsorgaan wordt van degenen die de komende jaren in het vak instromen ook een veronderstelling gemaakt over het extern rendement: hoeveel van de nieuwe instromers verlaten in de loop der tijd het vak? Hiervoor worden de CBS-gegevens gebruikt die ook worden gebruikt om de verwachte uitstroom uit het vak te bepalen. Voor het externe rendement wordt dan gekeken naar de gemiddelde jaarlijkse uitstroom van degenen waarvoor uitstroom naar pensioen nog niet aan de orde is.

5.1. Orthodontisten

In tien jaar tijd heeft 18% van de mannelijke orthodontisten jonger dan 54 en 10 % van de vrouwelijke orthodontisten jonger dan 54 het vak verlaten (dit betreft de periode 2006-2016). Het externe rendement is dan 98% per jaar voor mannen en 99% voor vrouwen. Wat dat betekent voor het extern rendement tot en met 2034 is weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: het externe rendement van de opleiding tot orthodontist

	Man	Vrouw
Na 1 jaar	98%	99%
Na 5 jaar	91%	95%
Na 10 jaar	82%	90%
Na 15 jaar	74%	85%

Bron: CBS statistiek van medisch geschoolden, bewerking Prismant

5.2. MKA-chirurgen

In tien jaar tijd heeft 10% van de mannelijke MKA-chirurgen het vak verlaten (dit betreft de periode 2006-2016). Het externe rendement is dan 99% per jaar. Wat dat betekent voor het extern rendement tot en met 2034 is te zien in tabel 7. Omdat er in de periode 2006-2016 slechts weinig vrouwelijke MKA-chirurgen het vak hebben verlaten, is het extern rendement voor deze groep niet op deze manier te berekenen.

Tabel 7: het externe rendement van de opleiding tot MKA-chirurg

	Man	Vrouw
Na 1 jaar	99%	
Na 5 jaar	95%	
Na 10 jaar	90%	
Na 15 jaar	85%	

Bron: CBS statistiek van medisch geschoolden, bewerking Prismant

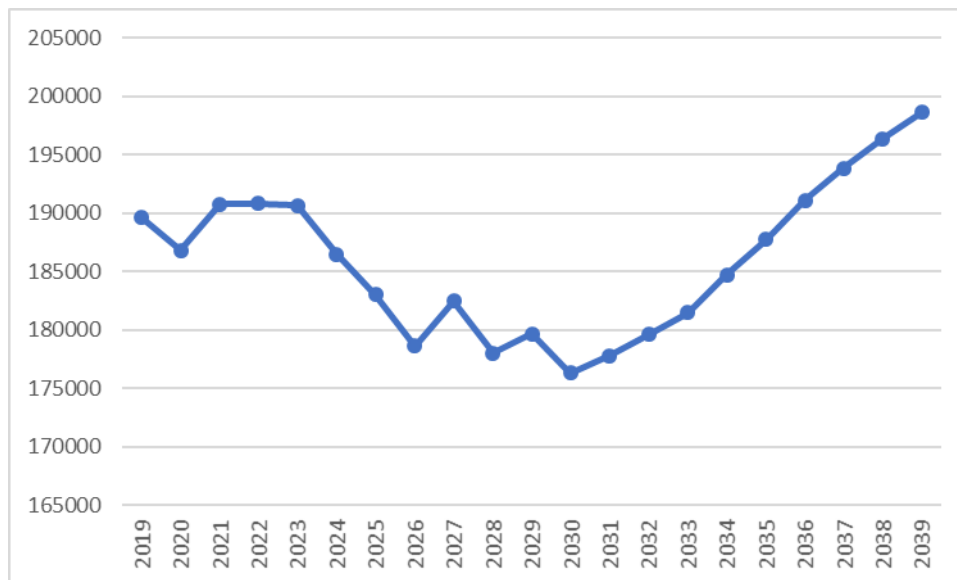
6. ONTWIKKELINGEN IN DE ZORGVRAAG (ORTHODONTISTEN)

In het ramingsmodel wordt een variabele gehanteerd die de ontwikkeling in de vraag naar medische zorg als gevolg van veranderingen in de demografie van de bevolking weergeeft.

Bij orthodontisten geeft het aantal twaalfjarigen de belangrijkste indicatie voor de demografische vraag. Figuur 1 laat zien hoe het aantal twaalfjarigen zich naar verwachting de komende jaren ontwikkelt. Volgens de ramingen van het CBS doet zich tot 2030 een daling voor. Daarna stijgt het aantal twaalfjarigen weer.

Figuur 1: Het aantal 12-jarigen volgens de prognose van het CBS

Bron: CBS bevolkingsprognose 2018

Het effect is dat de verwachte vraag naar orthodontie de komende 15 jaar zal gaan dalen ten opzichte van 2019, om daarna weer te gaan stijgen. Deze daling is het sterkst in de periode 2024-2029 (zie tabel 8).

Tabel 8: De verandering in de vraag naar orthodontisten t.o.v. 2016 als gevolg van verandering in de samenstelling en omvang van de bevolking

	Ontwikkeling
2024	-1,7%
2029	-5,3%
2034	-2,6%
2039	4,7%

Bron: Bevolkingsprognose CBS 2015, bewerking Prismant